

## **Tnejil Tu'j Pabl te Timotey**

Aye kab'e tu'j Pabl te Timotey, tuk'a' u'j te Tito, atzin kyb'i o tz'ok q'o'n: U'j kye Kyik'lel, qu'n xi sma'n noq o'kx kye xjal, a o chi ok te kyik'lel, ex nchi aq'nin kyxol nimil.

Ante Timotey jun ku'xin ex nimil; atzin tnana jun qya aj Judiy, ex atzin ttata jun ichin aj Grecia. Antza jyete Timotey tu'n Pabl toj tnam Litra (Kyb'i. 16:1-3). Ex o tz'ok te jun tuk'a ex mojlte Pabl toj taq'in qAjaw. Atzin tnejil u'j tu'n Pabl te Timotey nyolin ti'j oxe tumil xnaq'tzb'il ma tij wen:

Tze'nku kyoj capítulo 1-3, ntzaj tq'ma'n qa nimxix tb'is ntzaj kyi'jjo xnaq'tzb'il, a nya twutzxix, a otaq tz'oksin kyxol nimil. Ayetzi'n xnaq'tzb'il lo, noq jun kyximxjal tzalu'n twutz tx'otx', ex nti' tajb'in tu'n kyb'et nimil toj tumilxix kyu'n. Tu'npetzi'n, tq'ma Pabl qa ilxix ti'j jun xnaq'tzb'il twutzxix, tze'nku tu'n kyklet-xjal noq tu'n t-xtalb'il qMan, ex tze'nku o'kx te Jesucrist at toklin tu'n tyolin kyi'jxjal twutz Dios (2:5).

Atzin tkab' tumil ma tij tojjo u'j lo nyolin ti'j tze'n tu'n tnik'ete' k'ulb'il toj tumilxix, ex ankyeqexixjo xjal tu'n kyok te nejinel ex mojl toj Ttanim Dios. Te tib'ajxi, xi tq'o'n Pabl jun tumil te Timotey tze'n tu'n t-xi xkyeye taq'in, ex tu'n tok te jun tb'anil aq'nil te Jesucrist (4:6). Ex at juntl tumil xnaq'tzb'il tojjo u'j lu'n, tze'nku na'j Dios kyu'n nimil kyi'j tkyaqil xjal, ex tze'n tu'n kyb'ete ichin ex qya toj tumilxix.

### *Jun q'olb'il tu'n Pabl te Timotey*

<sup>1</sup> Ayi'n Pabl, jun tsanjil Jesucristqi'n, chq'o'n tu'n Dios, a Klolqe, ex tu'n qAjaw Jesucrist, a q'uqlexix qk'u'j ti'j. <sup>2</sup> Nxi ntz'ib'inji'y u'j lu'n tey, Timotey, ay ok nq'o'n te nk'wala toj qnimb'il.\* Noqit ax qMan Dios ex Crist, a Jesús, tzaj q'o'nte t-xtalb'il, tq'aq'b'il tk'u'j, ex jun nuk'b'il toj tchwinqila.

### *Jun tqanil ti'jjo xnaq'tzb'il nya toj tumil*

<sup>3</sup> Qu'n ikytzi'n tze'nku in kub'sin nwutza tey, tej nxi'y toj tx'otx' te Macedonia, exsin ikyx te' ja'lin kxel nq'ma'n juntl majla tey, tu'n tkyija toj tnam Éfeso, tu'n t-xi tnik'u'n te junjun xjal, tu'n mina txi kyyek'in jun xnaq'tzb'il, nya toj tumil, <sup>4</sup> ex tu'n mi tz'ok kyb'i'n kyla'jxjal ex jni' kyb'isxjal, a nti' b'ajsb'il kye, kyi'j ojtxe qxe'chil. Qu'n tkyaqiljo lu'n, noq tu'n qyasin ti'j, ex mi n-onin qi'j tu'n tjapin qnimb'il tze'nku taj Dios. <sup>5</sup> Nya tiqu'nil nxi ntz'ib'inji'y lu'n, noq tu'n tok kyk'u'jlin kyib'a kyxolxa kykyaqilxa, tuk'a jun k'u'jb'il, a tzajnin tojxix kyanmi'n saqxix, ex toj tb'anil kynab'la, ex tu'n kynimb'ila twutzxix. <sup>6</sup> Qu'n at junjun ma tz'el txalpaj kyi'jjo lo; ma txi lipe ti'jjo kyximxjal, a nti' tajb'in. <sup>7</sup> Kyaj tu'n kyok te xnaq'tzil ti'jjo tkawb'il qMan Dios, ex mi n-el kyniky' te a nkyq'ma'n, ex ti'jjo kyxnaq'tzb'il nxi kyq'o'n nyakuj twutzxix.

<sup>8</sup> Qu'n b'in qu'n, qa b'a'n te' tkawb'il Dios, me qa ma tz'ajb'in qu'n tze'nkuxjo taj. <sup>9</sup> B'a'n tu'n ttzaj qna'n, qa nti' kawb'il ntzaj kyib'ajjo nkub' kyb'inchin wen, qala' kyib'ajjo nchi b'inchin nya wen: Tze'nqeku xjal n-el kyi'jlin kawb'il, ex kyky'e' tu'n kynimin, ex aye nya b'a'nqe, ex

---

\* **1:2** Kyb'i. 16:1

aj ilqe, ex aye kyky'e' tu'n t-xi kynimin qMan Dios exsin Tyol, ex aye nkub' kyb'yo'n kyman ex kytXu, ex kykyaqiljo b'yol xjal, <sup>10</sup> ex kykyaqiljo nchi b'inchin aj pajil ti'jlb'inxi mejeb'lin, ex aye nchi ky'a'jin, ichin tuk'ax jun ichin ex qya tuk'ax jun qya, exqetzi'n jni' elq'il xjal, ex jni' sb'ul yol, ex tkyaqiljo nkujsinte tyol, a nya twutzx, twutz kawil; ex tkyaqiljo nkub' kyb'inchin nya b'a'n ti'jjo xnaq'tzb'il twutzxix. <sup>11</sup> Ex atzi'n xnaq'tzb'il lu'n ikyxjo tze'nku ntq'ma'n Tb'anil Tqanil tz'aqlexix, a oqxenintz we'y tu'n qMan Dios, nimxixjo tb'i.

*Ntjaz tq'o'n Dios qipin tu'n qajb'in te*

<sup>12</sup> Kxel nq'o'n chjonte te qAjaw Jesucrist, a ma tzaj q'o'nte wipi'n, qu'n ma chin ok tq'o'n tz'aqle twutz, ex ma chin kub' tq'o'n toj taq'in. <sup>13</sup> Nejlku nim ma chin q'ojli'y ti', ex ajinqi'n x'in el i'jlin kye Ttanim, ex ma chin yasin ti'.\* Me ma tzaj q'aq'in tk'u'j wi'ja, qu'n na'mtaq nnimi'n ti', ex mi n-eltaq nniky'a te' nb'anttaq wu'n.\* <sup>14</sup> Me nimxix t-xtalb'il ma tzaj tq'o'n qAjaw wib'aja, junx tuk'a qnimb'il ex tq'aq'b'il qk'u'j, noq tu'n qmujb'il qib' tuk'a Crist, a Jesús. <sup>15</sup> Twutzxix te' lu'n, ex tkyaqil tu'n t-xi niminte: Qa a Crist, a Jesús, ul twutz tx'otx' tu'n kykletjo aj il, ex ayinkuy nimxix wila tze'nku kye txqantl. <sup>16</sup> Tu'npetzi'n, qa ma chin kleta tu'n tq'aq'b'il tk'u'j Jesucrist wi'ja, exsin ikyx aku klet txqantl. Qu'n ikytzi'n ma chin okeji'y te jun yek'b'il kyejo a tu'ntaq kynimin ti', tu'n t-xtalb'il, tu'n tten kychwinqil te jun majx. <sup>17</sup> Tu'npetzi'n, kukx qq'onx chjonte ex qnimsiks tb'i qMan Dios,

---

\* **1:13** Kyb'i. 8:3      \* **1:13** Kyb'i. 9:4-5

a Kawil tib'aj tkyaqil, a itz' te jun majx, me a nya q'anča'l, a o'kx jun Dios at. Nti' juntl. Ikyxitjo.

<sup>18</sup> Atzin ja'lin, Timotey, ay nk'wala, kxel woqx-eninji'y nuk'b'il lo tey: Tz'okxit tilil tu'n, tu'n tb'et-xixa wen toj tnimb'ila ex tuk'a tñab'la, tu'ntzin tjapin tu'n, tze'nkuxjo yolajtz ti'ja ojtxe toj tb'i qMan Dios. <sup>19</sup> Qu'n ila' ma chi kub' tz'aq toj kynimb'il, tu'n mi xi ok lipe kyi'jjo lo, <sup>20</sup> tze'nku ma b'aj te Himeneo ex Lejantr, aye' o chex nq'o'n tjaq' tkawb'il tajaw il, a satanás, tu'ntzin tajtz ti'j kyanmin, ex tu'n mi chi yolb'ine ti'j qMan Dios.

## 2

### *Jun xnaq'tzb'il ti'jjo na'j Dios*

<sup>1</sup> Tu'npetzi'n, kxel woqxeni'n tey, tu'n kykub'sin kywutza tuk'a na'j Dios ti'j tkyaqil xjal, ex tu'n kyyolin tuk'a Dios kyi'j, tuk'a nim aq'b'il chjonte te; <sup>2</sup> ex tu'n kynan Dios kyi'jjo tkyaqil nejinel ex jni' kawil, tu'ntzintla qb'et toj tumil, ex tuk'a jun b'a'n nuk'b'il, ex tu'n tajtz ti'j qanmin twutz Dios, ex tu'ntzin qok tz'aqlexix toj tkyaqil. <sup>3</sup> Qu'n tb'anilxjo lu'n, ex ntzalaj Dios, a Klolqe te jun majx, ti'j. <sup>4</sup> Qu'n atzin taj Diosjo tu'n kyklet-xjal kykyaqil, ex tu'n tel kyniky' ti'jjo a twutzxix. <sup>5</sup> Qu'n junch'in Dios at; ex junch'in ichin yolil kyi'jxjal twutz Dios, aku Jesucrist, <sup>6</sup> a xi q'o'nte tib' te kyimin te chojb'ilte qil, tze'nkuxjo otaq chiky'b'ajtz tu'n qMan Dios toj tq'ijil, tu'n tkotpit tkyaqil xjal tu'n.\* <sup>7</sup> Tu'npetzi'n, ma tzaj q'o'n wokli'n, tu'n nyoli'n ti'jjo tzaqpib'l lo, ex ma chin oka te tsanjil qMan, tu'n kyxnaq'tzitjo aye nya Judiyqe ti'jjo

\* **2:6** Mt. 20:28; Mr. 10:45; Gal. 1:4; Tit. 2:14

nimb'il, a twutzxix.\* Twutzxix we'y; nya noq nja b'ant wu'n.

<sup>8</sup> Waja tu'n kynanxjal Dios tkyaqil twutz tx'otx'. Ex aj tja kyi'n kyq'ob' twutz qMan toj kynan Dios, kyb'inchim tuk'a kyanmin saqxix, nya tuk'a q'oj, ex nya tuk'a yolb'il ti'j juntl.

*Jun xnaq'tzb'il kye' qya nimil*

<sup>9</sup> Ex waja tu'n tok kyoksin qya kyxb'alin tb'anilx ex toj tumil, me nya noq tu'n tjaw kynimin kyib' kywutzxjal, qala' tuk'a jun mutxsb'il; nya tu'n tjax kyq'o'n txqan ti' toj kywi' tu'n tqoptz'aj, noq tu'n kyka'yinxjal kyi'j, ex tu'n mina tz'ok kyq'o'n kyxb'alin ntz'iltz'in tuk'a ta'l q'anpwaq, ex tu'n mina tz'okx kyq'o'n kyu noq tal ab'j ngopin wen,\*  
<sup>10</sup> qala' tuk'a kyb'inchb'in b'a'n tze'nkux ntene tu'n jun qya nimil ti'j qMan Dios.

<sup>11</sup> Ayejo qya, aj kyok toj xnaq'tzb'il ti'j Tyol qMan toj tja Ttanim Dios, b'a'n tu'n kykub' nume, ex tu'n mutxin kyten. <sup>12</sup> Mi chin q'o'n qya xnaq'tzb'il kyib'aj ichin, ex nya tu'n kykawin kyib'aj. Qala', noq tu'n tkub' kyb'i'n, ex nya tu'n kych'otj. <sup>13</sup> Qu'n ate Adán b'ant nej tu'n Dios,\* exsin kub' b'inchinxilte Eva.\* <sup>14</sup> Ex nya te Adán kub' sb'u'n tu'n tajaw il, qala' a teqya. Ex tej tkub' sb'u'n, b'e'x i ok aj il.\* <sup>15</sup> Me kkletil te qya te tkyaqil ti', qa ma kub' ten toj tja, ex qa ma tz'ok tq'o'nxix tilil tu'n tjapin b'aj tu'n, tze'nkux jun tb'anil tsub'aj kyxol tal, ex tuk'a tnimb'il, ex tuk'a tq'aq'b'il tk'u'j, tu'ntzin tten saqxix wen.

---

\* **2:7** 2Tim. 1:11    \* **2:9** 1Pe. 3:3    \* **2:13** Gen. 2:7    \* **2:13**  
Gen. 2:21-22    \* **2:14** Gen. 3:1-6

### 3

#### *Aye nejinel ex mojlil toj Ttanim Dios*

<sup>1</sup> Twutzxix te lu'n: Qa at jun nimil taj tu'n tok te nejinel kyxol nimil, tb'anilxjo t-xim ikyjo.

<sup>2</sup> Me il ti'j nej tu'n tb'et tojxix tumil, tu'n nti' jun xjal yolb'in ti'j, ex junch'in t-xu'jil, jikyinxix toj tchwinqil, ex tzyu'n tib' ti'j tkyaqil nya b'a'n, ex nkub' nimin kyu'nxjal, b'a'n xk'amin kyi'jxjal toj tja, at-xix ttab'l tu'n t-xnaq'tzin, <sup>3</sup> ex nya tx'ujtinel, ex nya b'ujil, qala' wen, ex che'wxix tanmin, ex nya xo'nk tk'u'j ti'j pwaq. <sup>4</sup> Ex b'a'n kawin toj tja, b'a'n chi nimin tk'wal tuk'a mutxb'il. <sup>5</sup> Qu'n qa mib'in kawin toj tja, ¿Tze'ntzin ttentz aj tb'ant tkawin tib'aj Ttanim Dios? <sup>6</sup> Tu'npetzi'n, nya wen tu'n tok jun a'la te nejinel, qa a'kxtaq tnimin, qu'n aku ja tnimin tib', ex tu'n ikyjo, aku kub' tz'aq tjaq' tqanb'il Dios, tze'nku' b'aj te' a ok te tajaw il ojtxe. <sup>7</sup> Ex il ti'j tu'n tnimajtz kyu'nxjal nya nimilqe, noq tu'n nb'et toj tumil, tu'ntzin mi tz'ele toj ttx'ixew, ex tu'n mi kub' tz'aq toj tq'ob' tajaw il.\*

<sup>8</sup> Ex ikyxjo kye mojlil,\* tu'n tok jun kyoklin, il ti'j nej tu'n kyb'et toj tumil, tu'ntzin kynimajtz kyu'n txqantl, nya noq tu'n kymeltz'aje tuk'a kyyol, ex nya tx'ujtinelqe, ex nya tu'n kykanb'in jun pwaq, a nya toj tumil. <sup>9</sup> Ex il ti'j tu'n tkub' kynimin a t-xilin qnimb'il, nya tuk'a kab'e kyk'u'j. <sup>10</sup> Me il ti'j tu'n kyok ka'yit nej, ex qa nti' ch'in kyky'i, b'a'n tu'n kyok te mojlil toj Ttanim Dios.

<sup>11</sup> Ex aye qya, a mojlilqe, il ti'j tu'n kyb'et toj tumil, tu'n kynimajtz kyu'n txqantl, ex nya iqil

---

\* **3:7** Tit. 1:6-9      \* **3:8** Ajo yol mojlil, diácono n-ele toj kastiy.

yolqe, qala' mutxin kyten, ex tz'aqleqe toj tkyaqil.  
<sup>12</sup> Ex ikyqexjo, aye ichin mojlqe, junxch'in  
 kyxu'jil tu'n tten, ex il ti'j tu'n tten jun b'a'n  
 kawb'il toj kyja kyxol kyk'wal. <sup>13</sup> Qu'n ayetzi'n  
 mojl njapin kyaq'in tojxix tumil, b'a'n kchi elile  
 toj kywutzxjal, ex tuk'a tkyaqil tq'uqb'il kyk'u'j,  
 kxel kyq'ma'n kynimb'il ti'j Crist, a Jesús.

<sup>14-15</sup> Nchin b'isi'n tu'n nxi'y lol tey, me qa  
 x̄in we'taqkuy, kxe'l ntz'ib'inji'y u'j lu'n tey, tu'n  
 tel tniky'a te, tze'n tu'n kyb'ete' jni' xjal toj  
 Ttanim Dios, a Dios itz'xix. Ex a Ttanim tzyul  
 te' yol, a twutzxix, ex nb'et tze'nkuxjo ntzaj t-  
 xnaq'tzin, tu'ntzin kyok te yek'ilte Dios kywutzx-  
 jal. <sup>16</sup> Tu'npetzi'n, b'i'nxix qu'n, qa nimxix t-xilin  
 qnimb'il, ikyxjo tze'nku nqq'ma'n:

Tzaj tyek'in Dios tib' qe noq tu'n Jesús, a Tk'wal, tej  
 tok te xjal.

Ex tzaj tchiky'b'in Xewb'aj Xjan qa twutzx, qa a  
 Diosjo; ex iwle kyu'n angel.

O yolajtz kyexjal tkyaqil twutz tx'otx', ex nim xjal  
 o nimin ti'j.

Ex jax q'i'n toj kya'j, ja' nqoptz'aje qMan Dios te jun  
 majx.

## 4

### *Aye' nimil kyjel kytzaqpin kynimb'il*

<sup>1</sup> Twutzxix ntq'ma'n Xewb'aj Xjan, qa aj ch'ixtaq  
 tjapin b'aj tq'ijil tzalu'n twutz tx'otx', at junjun  
 kyjel ttzaqpi'n tnimb'il, tu'n t-xi lipe kyij taq'nil  
 tajaw il, tuk'a kyxnaq'tzb'il, a noq te sb'u'b'l. <sup>2</sup> Kxel  
 kyb'i'n kyyol xmiletz', a nya twutzx chi yolin, ex  
 mi na'n kyu'n a wen exjo nya wen, qu'n ajo kynab'l

nti' tajb'in, nyakuj ma tz'e'y tu'n jun kyaq kxb'il. <sup>3</sup>Ex n-el kyiky'in mejeb'lin, ex n-el kyiky'in junjun ti', a tch'iysb'in Dios, a wen tu'n t-xi qniky'b'in te jun tzaljb'il te qe, ex tu'n t-xi qq'o'n chjonte te Dios, a awo ma qo nimin ti'jjo yol twutzxix. <sup>4</sup>Qu'n tkyaqiljo tch'iysb'in Dios wen te'.\* Ex nti' tumil tu'n tel qiky'in; qu'n qa ma txi qq'o'n chjonte te Dios ti'j, k'wel tky'iwlin Dios tkyaqil. <sup>5</sup>Qu'n kyjel saqixjo jni' lu'n tu'n Tyol qMan, tej tkyij tz'ib'it ojtxe qa wen tkyaqil, ex tu'n qna'b'l Dios te aq'b'il chjonte te.

### *Jun tb'anil taq'nil Jesucrist*

<sup>6</sup>Qatzin qa ma txi t-xnaq'tzinjiy anetzi'n kye nimil, tb'anil aq'nilpetzintza te qAjaw Jesucrist, ex nojnin tu'n yol nimin qu'n, a tb'anil xnaq'tzb'il, ma tz'ok lipey ti'j.

<sup>7</sup>Iky'imiljiy tkyaqil kyyolxjal nya tumil, ex jni' kyla'xjal, a nya b'a'n. Qala' q'onka tilil, tu'n tajb'in te Dios. <sup>8</sup>Qu'n qa ma tz'ok qq'o'n ipb'il ti'jjo qxmilil, at ch'in tajb'in. Exsin ikyx te' qa ma tz'ok qq'o'n ipb'il tu'n qajb'in te Dios, nimxix tajb'in te chwinqil tzalu'n twutz tx'otx', ex te chwinqil te jun majx toj kya'j.

<sup>9</sup>Twutzxixjo yol kxel nq'ma'n, ex b'a'n tu'n tni-majtz kyu'n tkyaqilxjal. <sup>10</sup>Nqo aq'nin ex n-iky'x yasb'il qu'n, noq tu'n tpajjo yol lu'n: Q'uqlek qk'u'j ti'jjo Dios itz', a Klol tkyaqil xjal, aye' kchi nimil ti'j.

<sup>11</sup>Atzi'n lu'n atzin q'manxjiy, ex xnaq'tzinxa kye kykyaqil. <sup>12</sup>Ex mi kub' tb'inchi'n tze'n kye txqantl ku'xin, tu'ntzin mi tz'ele iky'ini'y kyu'nxjal. Qala' tz'okxa jun yek'b'il kywutz

---

\* 4:4 Gen. 1:31



tkyaqil: Tu'n tb'eta toj tumil tuk'a tyola, tuk'a tq'aq'b'il tk'u'ja, tuk'a t'nimb'ila, ex tuk'a tchwinqila saqxix. <sup>13</sup> A na'mxtaq nkani'n, ja'kx n-u'jin Tyol Dios kywutzxjal, tu'n t-xi tq'o'n tumil kye, ex tu'n kyxi t-xnaq'tzi'n. <sup>14</sup> Mi kub' tyajinjiy tokli'n ma txi tq'o'n qMan Dios, tej xkub' kyq'o'n nejinel toj Ttanim Dios kyq'ob' tib'aja, tu'n toka te kyik'lel, qu'n ikykuxtaq taj Diosjo. <sup>15</sup> Q'onkxixa tililjo lo, tu'ntzin tok kyka'yinxjal, qa te Dios tkyaqiljo a nkub' tb'inchin. <sup>16</sup> Ex ka'yinkxix tib'a tu'n tb'eta, ex tu'n t-xnaq'tzi'n tuk'a tumil. We'kuxixa toj tkyaqil. Qu'n qa ma b'ant ikyjo tu'n, ok kletila exqetzi'n nchi b'i'n ti'ja.

## 5

### *Tze'n tu'n qb'ete kyuk'a txqantl*

<sup>1-2</sup> Mi chi ok tmiyonjiy xjal ma chi tijin, qala' cheb'e xmoxinqeka nyakuqexitlaj ttatiy ex tnaniy. Ex ikyqexjo ku'xin q'a, nyakutlaj titz'inqiy; ex ikyqexjo txin nyakutlaj taneb'qiy. Mi kub' tb'inchin jun nya b'a'n kyij, tu'ntzin mix a'l jun jaw yolb'in ti'ja.

<sup>3</sup> Oningexjiy qya, a o kyim kychmil, ex mix a'l jun itz' kyij. <sup>4</sup> Me qa ite' kyal mo ite' kychman, ayetzin at iltzjo kyij, tu'n kyok kyka'yin kynana mo kytata ex jni' kyb'aj toj kyja, noq tu'n tok kyb'inchin t-xeljo ja' xi tzaje ch'iye, qu'n atzi'n anetzi'n tb'anilx twutz qMan Dios. <sup>5</sup> Me ayetzi'n qya, a o chi kyim kychmil, ex o chi kyij toj meb'eyil, q'uqlek kyk'u'j ti'j Dios, ex mi tz'el najx toj kyk'u'j tu'n kyna'n Dios q'ijl ex qniky'in. <sup>6</sup> Me ante' meb'e, a k'wel tq'on tib', tu'n tb'inchin tze'nkux ntqanin

t-xmilil, ma naj twutz Dios. <sup>7</sup> Q'manxa kye nimil tkyaqiljo lu'n, tu'ntzin mi chi yolb'ajtz kyu'nxjal. <sup>8</sup> Qu'n qa mi xi ok kyka'yin kyb'aj toj kyja, mapen chi oktz manyor aj ilx, tze'ngeku nya nimil.

<sup>9</sup> Tojjo kyajlal qya meb'e, o'kqex k'welix kyb'i aye ma japin ox k'al ab'q'e\* kyu'n, ex qa ma japin mejeb'lin kyu'n: <sup>10</sup> Qa b'a'n jni' kyb'inchb'in, qa ma chi ja kych'iysin kyal toj wen, ex b'a'n nchi xk'amin kyi'jxjal toj kyja, ex qa o tz'el kytxjo'n ti'j kyqan nimil, ex qa nchi mojin kyi'jjo a nim n-iky'x kyu'n, ex kukx n-ok tilil kyu'n, tu'n kyb'inchinte tkyaqiljo wen.

<sup>11</sup> Me mi kux tz'ib'it kyb'i qya, a ku'xinge, a o kyim kychmil, qu'n aku chi ja meje juntl majl tuk'a jun ichin nya nimil, mo aku tz'el kypa'n kyib' ti'j Crist, noq tu'n tajb'il kyxmilil. <sup>12</sup> Ex tu'n ikyjo, ayex kchi k'welix q'o'n te kyil twutz Dios, qu'n k-elil kypa'n kyib' toj kynimb'il ti'j Crist. <sup>13</sup> Ex noqittzin o'kxtzjo, qala' noq nchi b'eteje ttziyile ja, ex nchi el ky'aj, ex nchi b'aj iqin yol, ex nb'aj okx kylimon kyib' toj tkyaqil, ex nchi b'aj yolin ti'jjo nti' kyaj ti'j. <sup>14</sup> Tu'npetzi'n, wajatla'y tu'n kymeje' qya ku'xingex, aye o chi kyim tnejil kychmil, tu'ntzintla kyul kyal, ex tu'n tb'ant kykawin toj kyja, ex tu'n mi txi kyq'o'ne amb'il te tajaw il, tu'n kyyolinxjal nya b'a'n ti'j qnimb'il noq tu'n kypaj. <sup>15</sup> Qu'n at junjun qya meb'e ma tz'el kypa'n kyib' tu'n kyxi lipe ti'j tajaw il.

<sup>16</sup> Qa at jun qya nimil at juntl qya toj tja, a o kyim tchmil, b'a'n tu'n t-xi tmojin, tu'n mi tz'oke

---

\* **5:9** Ox k'al ab'q'e, 60 años n-ele toj kastiy.

te tk'a'ch Ttanim Dios; tu'ntzin tonin Ttanim Dios kyi'jjo qya, a o kyim kychmil, aye' nti'x jun itz' kyi'j.

<sup>17</sup> Aye nejinel, a ma b'ant-xix kykawin toj tumil toj Ttanim Dios, b'a'ntla tu'n t-xi' jun onb'il nimxix kyexixpetla' aye' ma txi kyq'o'nx kyib' tu'n kyyolin ex tu'n kyxnaq'tzin ti'j Tyol Dios. <sup>18</sup> Qu'n ntq'ma'n Tyol Dios: Mi tz'ok kyk'lo'n ttxa'n wakx, qa nwa'b'in triych.\*

Ex ikyxjo ntq'ma'n: Jun aq'nil at toklin tu'n t-xi chjet twi' tk'u'jch.\*

<sup>19</sup> Ex mi txi tq'o'n amb'il te jun patb'il tu'n jun xjal ti'j jun nejinel toj Ttanim Dios, qa mix a'l jun mo kab'e xlonte.\* <sup>20</sup> Me ayetzin nejinel tzunx nchi b'inchin il, b'a'n tu'n kyxi kawit kywutz txqantl, tu'ntzin kyxob'jo txqantl. <sup>21</sup> Kxel woqxeninxixa te'y twutz qMan Dios, ex twutz Klolqe Jesucrist ex kywutz jni' angel, aye' sk'o'nqexix tu'n Dios, tu'n junx tu'n tele' nuk'b'il lo kyi'j kykyaqil, a'lchaqx kyetz.

<sup>22</sup> Mi kub' tq'o'n tq'ob'a jun paqx tib'aj jun a'la tu'n tok te nejinel toj Ttanim Dios, qa na'mxtaq tok tka'yin tb'inchb'in. Qu'n yajtzila', qa nyataqku wen tb'inchb'in, ajin kxel b'len toj til. Qala' ka'yinkxix tib'a wen.

<sup>23</sup> Tu'n noqx nstz'uyin tk'u'ja ex te' yab'il ma tz'ok lemtz'aj ti'ja, mi txi tk'wa'n junxte a', qala' k'wanxa ch'in vin te q'anb'ilte.†

<sup>24</sup> At junjun xjal n-el tniky'tzajil liwey qa aj ilqe. Me ex at junjuntl tzmaksi' k-elil tniky'tzajiljo, aj

\* **5:18** Deu. 25:4 \* **5:18** Mt. 10:10; Lc. 10:7 \* **5:19** Deu. 17:6;

19:15 † **5:23** Kyojjo q'ij anetzi'n, tzuntaq nchi k'wantaqxjal ch'in k'wab'j vin, a ta'l lob'j uv, noq te jun q'anb'il.

tok toj xjelb'il tu'n qAjaw. <sup>25</sup> Exsin ikyxjo jni' qb'inchb'in wen, q'anचा'l kywutz kykyaqil. Ex aye nya q'anचा'l kyu'nxjal, ex nlay tz'ewit te jun majx.

## 6

### *Jun tumil kye aq'nil*

<sup>1</sup> Tkyaqiljo nimil, aye' ma chi ok te aq'nil te jun majx, il ti'j tu'n tkub' kynimin tajaw aq'untl toj tkyaqil, tu'ntzintla mi chi yolb'inxjal ti'j tb'i qMan Dios ex ti'jjo qxnaq'tzb'il. <sup>2</sup> Ex qa at jun tajaw aq'untl nimil, mi kub' kyb'isin aq'nil qa noq tu'n kyerman kyib' mi chi kub' kynimin, qala' noqpe kyja chi kyniminku wen, ex chi ajb'inxix kye, qu'n nchi ajb'in kyex nimil, aye' k'u'jlingexix kyu'n. Atzin lu'n, Timotey, xnaq'tzinxa, ex q'onxa tumil kye.

### *A q'inimil twutzxix*

<sup>3</sup> Qa at jun xjal nxnaq'tzin jun tumil nya twutzx, qa mikyxi' tze'nku tb'anil xnaq'tzb'il tu'n qAjaw Jesucrist, ex qa mikyxi' tze'nku ntyek'in qnimb'il; <sup>4</sup> jun xjal ikyxjo jun nimil tib' ex nti'x ch'in n-el tniky' te. O'kx tajjo tu'n tyasin ex tu'n tyolb'in, ex atzi'n anetzi'n ikytzin tze'nku jun yab'il, ma tz'ok lemtz'aj ti'j. Qu'n antza ntzaje lo'chj k'u'jb'aj, jni' jyoj q'oj, ex tkyaqil ikyb'il ex yash'il, <sup>5</sup> ex tkyaqil b'ujin, a mi nb'ajx kyxolxjal, aye' xjal ma tze'l naj kynab'l; mi n-el kyniky' te yol twutzx. Toj kywutz a qnimb'il n-ajb'in noq tu'n kyq'inimix. <sup>6</sup> Twutzx te' qa at jun q'inimil tu'njo qnimb'il, a tu'n qtzalaj ti'jjo ch'in, a at qe. <sup>7</sup> Qu'n nti'x ch'inqe q'i'n qu'n, te' xqo ul itz'je twutz tx'otx', ex nti'x ch'in k-ajil

qi'n, aj qkyim.\* <sup>8</sup> Me noq qa at telix qq'ij, ex qa at qxb'alín, qo tzalaj tuk'a ikyjo. <sup>9</sup> Me ayetzin kye' kyaj tu'n kyq'inimix tzalu'n twutz tx'otx'. Aj ttzaj jun ti' kyi'j, b'e'x nchi kub' tz'aq toj il, ex b'e'x nkub' kysb'u'n kyib' tu'n kyajb'il, a nya tumil, ex ax n-ok meltz'ajjo q'ol mib'in kyi'j, tu'n kyxi toljx toj najin te jun majx. <sup>10</sup> Qu'n qa ma tz'ok qxo'n qk'u'j ti'j pwaq, nya b'a'n, qu'n antza ntzaj anq'in tkyaqiljo wiq nya b'a'n.\* Qu'n at junjun ma txi lipe kyanmin ti'j pwaq, ex noq tu'n tpajjo ikyjo, ma chi el txalpaj toj kynimb'il, ex ayex ma chi ok q'onte kyixk'oj kyi'jx.

*A tb'anil aq'untl toj qnimb'il*

<sup>11</sup> Me atzin te, ma tz'oka jun ichin te Dios. Tu'npetzi'n, tzaqpinkjiy tkyaqil anetzi'n, ex we'kuxixa jikyin toj tchwinqila, toj tb'inchb'i'n b'a'n, toj tnimb'ila, toj tq'aq'b'il tk'u'ja, ex kukx tu'n tayo'n tajb'il qMan toj tkyaqil, ex mutxinku tten. <sup>12</sup> Tz'ok tilil tu'n, tu'n tjapin b'ajjo taq'in qMan Dios toj tnimb'ila. Ex kukxit tzaj tna'njiy tkab' tchwinqila, qu'n tu'npetzi'n o txokli'y tu'n Dios ti'j, tej tq'ma'y, ex tej tkub' tyek'in tnimib'ila kywutz nimku xjal. <sup>13</sup> Kxel woqxenixixa ja'lin twutz qMan Dios, a tzaj q'ol chwinqil te tkyaqil, ex twutz Klolqe Jesucrist, a tq'ma te jun yek'b'il twutz Poncio Pilat qa twutzxixjo Tyol:.\* <sup>14</sup> Niminkujiy a nxi nq'ma'n te'y, tu'n tkub' tb'inch'i'n, ex mi jaw ttx'ixpi'n, tu'ntzintla nti'x jun ti' tu'n t-xi kawita ti'j. B'inchima ikyjo, tzmaxi' ajxi tul juntl majl qAjaw Jesucrist. <sup>15</sup> Kjapin b'aj tkyaqiljo lo tu'n

\* **6:7** Job 1:21; Sal. 49:17; Ec. 5:15    \* **6:10** Eb. 13:5    \* **6:13** Jn. 18:37

Dios tojxix tq'ijil, qu'n o'kx te Diosjo junch'in at; ky'iwlinxix tb'i, ex nim toklin te Kawil, qu'n a Kawil tib'aj tkyaqil kawil, ex a tAjaw Tkyaqil tib'aj tkyaqil tajaw. <sup>16</sup> Qu'n o'kx Diosjo nlay b'aj, ex najle toj tkyaqil tqoptz'ajiyil, a mix a'lx aku tz'oksin tk'atz. Mix a'l jun o lonte, ex mix a'l jun aku ka'yinte. O'kx te Dios at tkyaqil toklin ex jni' tipin ja'lin ex te jun majx. Ikyxitjo.

<sup>17</sup> Ayeti'n at kyq'inimil twutzjo tx'otx' tzalun, q'manxa kye tu'n mi ja kynimin kyib', ex tu'n mi tz'oke qe kyk'u'j ti'jjo kyq'inimil, qu'n nya kukx te' tten. Qala' o'kx tu'n tok qe kyk'u'j ti'j Dios, a nimxix ntzaj tq'o'n qe, tu'n qtzalaj ti'j. <sup>18</sup> Ex q'manxa kye tu'n tkub' kyb'inchi'n wen, ex tu'n kyok te so'j. <sup>19</sup> Qu'n tuk'a' ikyjo, kxel kyxikyb'in jun q'inimil te jun majx toj kya'j, ex jun chwinqil, a mixla jtojx tu'n tb'aj.

<sup>20</sup> Timotey, q'onka tililjo a ma kyij oqxenit te'y. Ex mi txi tb'injiy kyyolxjal, a nti' tajb'in, exsin jni' nkyq'ma'nxjal, a nyakuj manyor tumil. <sup>21</sup> Qu'n ite' junjun nchi yolin ikyjo, me aye' o chi el txalpaj ti'j kynimb'il.

Noq a Dios tzaj q'o'nte t-xtalb'il tib'aja.

**Ak'aj tu'jil tyol qman**  
**New Testament in Mam Comitancillo; mam**  
**(GT:mam:Mam)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mam

Dialect: Comitancillo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mam [mam] (Comitancillo), Guatemala

**Copyright Information**

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Mam

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

f11695f1-c502-5440-819a-a3446d63525a